

Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli
Twórczych i Aktywnych Szkół Zawodowych
w Bydgoszczy

INFORMATOR

IX OLIMPIADY WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI MENEDŻERSKICH

rok szkolny 2023/2024

Opracowanie:

Komitet Główny Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich

Konin - wrzesień 2023

KOMITET GŁÓWNY
Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich

List
do dyrektorów
zawodowych szkół średnich

Szanowni Państwo,

Komitet Główny Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich serdecznie zaprasza do wzięcia udziału w **IX Olimpiadzie Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich**. Przeprowadzenie poszczególnych etapów Olimpiady planowane jest w miesiącach **od września 2023 r. do grudnia 2023 r.** Szczegółowy **Terminarz** zamieszczono w dalszej części Informatora.

Warto przypomnieć, że to ważne przedsięwzięcie z zakresu edukacji ekonomicznej jest głęboko zakorzenione w środowisku średnich szkół ekonomicznych i ma już wieloletnią tradycję. W tym roku szkolnym jest realizowana IX edycja Olimpiady WiUM, a wcześniej przez dwadzieścia lat organizowaliśmy Turniej Wiedzy i Umiejętności Handlowo-Menedżerskich.

Organizatorem Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich jest Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Twórczych i Aktywnych Szkół Zawodowych w Bydgoszczy.

Do udziału w Olimpiadzie zapraszamy uczniów średnich szkół zawodowych, kształcących się szczególnie w zawodach technik ekonomista i technik rachunkowości. Laureaci i finaliści Olimpiady są zwolnieni z części pisemnej egzaminu zawodowego, a przywilej ten dotyczy wymienionych zawodów.

Program Olimpiady obejmuje wiedzę i umiejętności w zakresie problematyki ogólnej dotyczącej dwóch dziedzin: ekonomia i rachunkowość oraz tematu wiodącego. Temat wiodący IX Olimpiady WiUM brzmi: „**Ekonomiczne i społeczne aspekty zrównoważonego rozwoju w Polsce**”. Szczegóły zawarte są w **Programie** Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich dostępnym w dalszej części Informatora.

Podstawowe założenia organizacyjne IX Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich są w tym roku szkolnym takie same, jak w przypadku ubiegłorocznej edycji. Przewidujemy przeprowadzenie – zgodnie z Regulaminem – trzech etapów Olimpiady. Planujemy je zorganizować zgodnie z niżej podanym Terminarzem. Zawody szkolne oraz okręgowe odbędą się w regulaminowej formule. Zawody centralne planowane są w wersji dwudniowej - część praktyczna

w pierwszym dniu, finał ustny w drugim dniu. Jedynie w sytuacji zagrożeń epidemiologicznych i koniecznych ograniczeń Komitet Główny może podjąć decyzję i zastosować wariant jednostopniowych zawodów centralnych (test + część praktyczna, bez finału ustnego) organizowanych w jednym dniu, jednocześnie w kilku strefach.

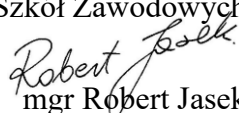
Dziękując bardzo za dotychczasowe wsparcie, Komitet Główny zwraca się do dyrektorów szkół i nauczycieli z prośbą o podjęcie trudu organizacji zawodów szkolnych i okręgowych oraz przygotowanie młodzieży do Olimpiady. Realizacja tak dużego przedsięwzięcia byłaby niemożliwa bez organizacyjnego i merytorycznego wysiłku i zaangażowania dyrektorów i nauczycieli.

Więcej informacji o IX Olimpiadzie Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich (szczegółowy Terminarz, Regulamin oraz Program Olimpiady) znajduje się w dalszej części Informatora.

IX Olimpiada WiUM będzie sfinansowana ze środków Stowarzyszenia Dyrektorów i Nauczycieli Twórczych i Aktywnych Szkół Zawodowych oraz wpłat szkół. W tym roku obowiązuje wpłata za jednego uczestnika zawodów okręgowych wynosząca **60 zł** - termin płatności **do 6 listopada 2023 r.** Jednocześnie ustalono opłatę za jednego zawodnika, zakwalifikowanego do zawodów finałowych w wysokości **80 zł** - termin płatności **do 5 grudnia 2023 r.**

Wpłaty powinny być dokonane na konto Stowarzyszenia DiNTiASZ (Bank Spółdzielczy w Jastrowiu o/Szczecinek **55 8935 0009 1300 4888 2000 0010**). Na dowodzie wpłaty należy **obowiązkowo i czytelnie wpisać nazwę szkoły i miejscowość.**

Informacje dotyczące Olimpiady zamieszczane będą na bieżąco na stronie internetowej Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stefana Batorego w Koninie - **www.zscku.konin.pl** oraz na stronie internetowej Stowarzyszenia Dyrektorów i Nauczycieli Twórczych i Aktywnych Szkół Zawodowych – **www.tworczeiaktywne.pl**.

Prezes Stowarzyszenia
Dyrektorów i Nauczycieli
Twórczych i Aktywnych Szkół Zawodowych

mgr Robert Jasek

TERMINARZ IX Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich

Planowane terminy poszczególnych etapów IX Olimpiady WiUM:

1. Zgłoszenie udziału szkoły w Olimpiadzie WiUM (*druk - załącznik nr 1*) - do **6 października 2023 r.**
2. Eliminacje szkolne - do **20 października 2023 r.**
3. Zgłoszenia uczestników do zawodów okręgowych (*druk – załącznik nr 2A*) - do **28 października 2023 r.**
4. Dokonanie wpłaty na konto Stowarzyszenia DiNTiASZ - do **6 listopada 2023 r.**
5. Zawody okręgowe - **16 listopada 2023 r.**
6. Ogłoszenie wyników zawodów okręgowych – **do 30 listopada 2023 r.**
7. Potwierdzenie udziału w finale oraz dokonanie wpłaty na konto Stowarzyszenia DiNTiASZ – **do 5 grudnia 2023 r.**
8. Zawody centralne - **14 - 15 grudnia 2023 r./*** - planowane w Zespole Szkół Ekonomicznych w Świdnicy

UWAGA:

/* - w szczególnej sytuacji, np. w razie zagrożenia epidemiologicznego, zawody centralne mogą być zorganizowane w ciągu jednego dnia (test + cz. praktyczna/

Zgłoszenia udziału szkół (*druk - zał. nr 1*) należy przesyłać tylko **pocztą elektroniczną** na adres: e-mail: olimpiada.wium@zsku.konin.pl

Oryginał zgłoszenia podpisany przez dyrektora szkoły pozostaje w dokumentacji szkolnej.

Wykaz proponowanych okręgów jest zamieszczony w załączniku do Informatora Olimpiady.

Zgłoszenia uczestników do zawodów okręgowych (*druk - zał. nr 2A*) oraz wzór testu szkolnego należy przesyłać niezwłocznie po przeprowadzeniu eliminacji szkolnych **pocztą elektroniczną** na adres: e-mail: olimpiada.wium@zsku.konin.pl

Oryginał zgłoszenia uczestników (*druk - zał. nr 2A*) oraz oświadczenia o przetwarzaniu danych osobowych uczestników i opiekunów (*druki – zał. 2B i 2C*) należy przesyłać również **pocztą tradycyjną** na adres:

**Komitet Główny Olimpiady Wiedzy
i Umiejętności Menedżerskich
62 – 500 Konin, ul. Wodna 1
z dopiskiem „Olimpiada WiUM”**

REGULAMIN

Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich

I. Postanowienia ogólne.

1. Olimpiada jest organizowana w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad. (Dz. U. nr 13, poz. 125 ze zmianami w: 2009 r. nr 126, poz. 1041, 2014 r. poz. 1290, 2017 r. poz. 1580, 2020 r. poz. 1036).
2. Podstawowe obowiązki organizatorów i uczestników Olimpiady wynikają z niniejszego Regulaminu i Programu Olimpiady. Program Olimpiady określony jest w odrębnym dokumencie dla każdej edycji Olimpiady - „Informatorze Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich”.

II. Cele i zasięg Olimpiady

1. Cele Olimpiady:
  - rozwijanie wśród uczniów motywacji do doskonalenia umiejętności menedżerskich,
  - zwiększanie skuteczności dostosowywania programów nauczania do współczesnych wymagań obowiązujących przy organizacji i funkcjonowaniu przedsiębiorstw,
  - podnoszenie wiedzy zawodowej uczniów kształcących się szczególnie w zawodach: technik ekonomista, technik rachunkowości,
  - promowanie uczniów posiadających ponadprzeciętną wiedzę i zdolności menedżerskie,
  - kształcenie postaw i myślenia przedsiębiorczego oraz zachęcanie do zachowań przedsiębiorczych w praktyce.
2. Olimpiada ma zasięg ogólnokrajowy i odbywa się w trzech etapach:
  - etap I - eliminacje szkolne
  - etap II - zawody okręgowe
  - etap III - zawody centralne.

III. Organizacja Olimpiady.

1. Olimpiadę Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich organizuje Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Twórczych i Aktywnych Szkół Zawodowych w Bydgoszczy.
2. Organizację zawodów centralnych powierza się szkole proponowanej przez organizatora Olimpiady i zaakceptowanej przez Komitet Główny.
3. Patronat organizacyjny nad Olimpiadą w danym roku sprawuje przedstawiciel samorządu terytorialnego, na terenie którego odbywają się zawody finałowe.
4. Organizator Olimpiady powołuje:

- Komitet Główny
- Komisję Organizacyjną

5. Przeprowadzenie Olimpiady powierza się:

- a) Komitetowi Głównemu
- b) Komisji Organizacyjnej
- c) Komisjom Okręgowym
- d) Komisjom Szkolnym
- e) Jury Olimpiady

6. Komitet Główny

6.1. Skład osobowy Komitetu Głównego

- a) przewodniczący - nauczyciel akademicki lub nauczyciel szkoły ponadpodstawowej, powołany przez Organizatora Olimpiady
- b) dwóch wiceprzewodniczących – nauczyciele szkół ponadpodstawowych, powołani przez przewodniczącego i zaakceptowani przez Organizatora
- c) członkowie - powołani przez Organizatora nauczyciele akademicy i nauczyciele szkół ponadpodstawowych oraz specjaliści z zakresu nauk objętych programem Olimpiady
- d) Prezydium Komitetu Głównego tworzą przewodniczący i jego zastępcy

6.2. Kadencja Komitetu Głównego trwa 5 lat. Organizator może przedłużyć kadencję lub powołać nowy skład.

6.3. Komitet Główny ma następujące zadania:

- a) ustala Program Olimpiady i jego temat wiodący
- b) odpowiada za jego organizację
- c) powołuje Jury do oceny prac uczestników i ustalenia wyników II i III etapu
- d) gromadzi dokumentację dotyczącą olimpiady, a w szczególności:
  - dokumentację w sprawie powołania Olimpiady
  - prace pisemne uczestników (z zawodów drugiego stopnia i z zawodów trzeciego stopnia) z ostatnich 2 lat,
  - informatory Olimpiady i tematy wiodące zawodów,
  - listy laureatów i nauczycieli, którzy przygotowali laureata do Olimpiady
- e) opracowuje i przedstawia do zatwierdzenia organizatorowi program Olimpiady oraz Regulamin Olimpiady
- f) opracowuje i rozprowadza informator Olimpiady, zawierający szczegółowe informacje o bieżącej edycji Olimpiady, w tym Program Olimpiady, zawierający informacje o temacie wiodącym i problematyce ogólnej Olimpiady oraz wykaz literatury na poszczególnych stopniach zawodów

- g) powołuje Komisję Organizacyjną Olimpiady
- h) ustala terminarz Olimpiady, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. (z późn. zm.) w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad
- i) organizuje zawody centralne
- j) opracowuje zadania do II i III etapu Olimpiady, zgodnie z zasadami ujętymi w punkcie III.11 Regulaminu, oraz dostarcza je organizatorom zawodów okręgowych i centralnych
- k) wydaje laureatom i finalistom zaświadczenia według wzoru określonego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania
- l) powołuje przewodniczących Komisji Okręgowych oraz członków, w tym co najmniej dwóch przedstawicieli szkół, biorących udział w eliminacjach okręgowych
- m) przyjmuje zgłoszenia szkół do udziału w Olimpiadzie
- n) ustala okręgi i organizatorów (miejsca przeprowadzenia) zawodów okręgowych
- o) nadzoruje od strony merytorycznej i organizacyjnej przebieg zawodów okręgowych
- p) określa i realizuje tryb odwoławczy dla uczestników Olimpiady, rozstrzygając odwołania się od oceny prac uczestników zawodów okręgowych i centralnych.

7. Komisje okręgowe:

7.1. są powoływane przez Komitet Główny w składzie: Przewodniczący i co najmniej dwóch członków – przedstawicieli szkół uczestniczących w eliminacjach okręgowych

7.2 mają następujące zadania:

- a) zorganizowanie przebiegu zawodów okręgowych
- b) współpraca z Komitetem Głównym
- c) sporządzenie protokołu z przebiegu zawodów okręgowych (*druk - zał. nr 3*).

8. Komisje szkolne:

8.1. są powoływane przez dyrektorów szkół, uczestniczących w Olimpiadzie w składzie:

- przewodniczący - przedstawiciel dyrekcji lub osoba upoważniona przez dyrektora
- członkowie:
  - 1 – 3 nauczycieli przedmiotów zawodowych

W pracach Komisji może brać udział przedstawiciel samorządu uczniowskiego.

8.2. mają następujące zadania:

- rozpropagowanie Olimpiady na terenie szkoły
- zorganizowanie pomocy w przygotowaniu uczniów do zawodów
- zgłoszenie szkoły do udziału w Olimpiadzie do Komitetu Głównego (*druk - zał. nr 1*)
- przygotowanie pomieszczeń do przeprowadzenia zawodów

- zabezpieczenie warunków do samodzielnej pracy i nadzoru nad prawidłowym przebiegiem eliminacji
- opracowanie pytań na zawody szkolne w oparciu o obowiązujący Program Olimpiady
- przeprowadzenie zawodów szkolnych i ocena prac
- sporządzenie protokołu z przebiegu zawodów (*druk - zał. nr 2A*) i przesłanie go do Komitetu Głównego.

9. Zadania Jury obejmują:

- dokonanie oceny prac uczestników zawodów okręgowych i centralnych
- ustalenie i ogłoszenie wyników II etapu Olimpiady na podstawie oceny prac uczestników zawodów okręgowych
- ogłoszenie listy zakwalifikowanych do zawodów centralnych
- ustalenie wyników zawodów centralnych na podstawie oceny prac uczestników zawodów centralnych oraz ogłoszenie informacji w tym zakresie

10. Zakres wiedzy i umiejętności

10.1. Zakres wiedzy i umiejętności wymaganych na poszczególnych stopniach zawodów oraz wykaz literatury obowiązującej uczestników na poszczególnych stopniach zawodów określany jest dla każdej edycji w „Informatorze Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich”.

10.2. W szczególności wymagany zakres i poziom wiedzy oraz umiejętności dla wszystkich uczestników zawodów wskazany jest w „Informatorze Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich” jako Program Olimpiady, a ponadto:

- a) w zawodach pierwszego stopnia (szkolnych) – wystarczający do uzyskania oceny bardzo dobrej na zakończenie nauki przedmiotów zawodowych w wymienionych zawodach
- b) w zawodach drugiego stopnia (okręgowych) - niezbędny do uzyskania oceny celującej na zakończenie nauki przedmiotów zawodowych w wymienionych zawodach
- c) w zawodach trzeciego stopnia (centralnych) – wykraczający ponad podstawę programową przedmiotów zawodowych w wymienionych zawodach

11. Informacja o zasadach oceny prac umieszczana jest w każdym zestawie pytań (zadań) na każdym etapie zawodów.

IV. Uczestnicy Olimpiady

1. W Olimpiadzie mogą brać udział wszyscy uczniowie średnich szkół zawodowych dla młodzieży, zwłaszcza kształcących w zawodach: technik ekonomista, technik rachunkowości, przy uwzględnieniu potrzeb i możliwości uczniów niepełnosprawnych.
2. W eliminacjach szkolnych uczestniczą uczniowie, którzy zadeklarują wolę udziału w Olimpiadzie.

3. W zawodach okręgowych biorą udział uczestnicy, zakwalifikowani przez Komisję Szkolną na podstawie uzyskanych wyników.
4. Do zawodów centralnych Komitet Główny kwalifikuje 60 osób na podstawie wyników uzyskanych w zawodach okręgowych.
5. W zawodach centralnych rezerwowane są dwa miejsca dla uczniów szkoły – organizatora zawodów centralnych, jeśli nikt z tej szkoły nie uzyska kwalifikacji z zawodów okręgowych. Warunkiem jest osiągnięcie przez uczniów co najmniej 50 % możliwych do uzyskania punktów w zawodach okręgowych. Jeśli ze szkoły organizatora tylko jedna osoba zakwalifikuje się do zawodów centralnych w trybie ustępu 4, to druga osoba z tej samej placówki, zdobywając co najmniej 50% punktów, będzie również zakwalifikowana do zawodów centralnych.
6. Jeżeli w trybie pkt 4 nie można wybrać pełnej grupy 60 uczniów, to Komitet Główny może dodatkowo zakwalifikować do finału najlepszego ucznia ze szkoły, która jest organizatorem zawodów okręgowych, przy spełnieniu poniższych warunków:
  - a) z tej szkoły nie zakwalifikował się żaden uczeń w trybie pkt. 4
  - b) w danych zawodach okręgowych uczestniczyli uczniowie z co najmniej 3 szkół
  - c) kwalifikowany uczeń osiągnął co najmniej 50 % punktów, możliwych do uzyskania w zawodach okręgowych.
7. Komitet Główny może zakwalifikować do zawodów centralnych w trybie pkt. 4, pkt. 5 i pkt. 6 łącznie nie więcej niż 65 uczniów.
8. Zgłoszenie uczniów do zawodów jest równoznaczne z wyrażeniem zgody na przetwarzanie i wykorzystywanie danych osobowych uczestnika przez komitety organizacyjne dla celów postępowania kwalifikacyjnego i dokumentowania przebiegu Olimpiady, a także na publikowanie jego wyników z zawodów poszczególnych stopni.
9. Uczestnicy Olimpiady i ich opiekunowie składają stosowne oświadczenia w sprawie wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych i udostępnienia wizerunku, które przesyła się do Komitetu Głównego wraz ze zgłoszeniem do zawodów okręgowych (*druki – zał. 2B i zał. 2C*).

V. Organizacja eliminacji szkolnych.

1. Eliminacje szkolne odbywają się w zgłoszonych do Olimpiady szkołach, w terminie ustalonym przez Komisję Szkolną, nie później jednak niż do dnia wyznaczonego przez Komitet Główny.
2. Jeżeli w danej szkole nie organizuje się zawodów I stopnia Olimpiady, uczeń może do nich przystąpić w szkole wskazanej przez dyrektora szkoły, po konsultacji z Komitetem Głównym Olimpiady.
3. Zawody przeprowadza Komisja Szkolna w ramach zadań wymienionych w punkcie III. 8

4. Zadania na eliminacje szkolne mają charakter testu pisemnego i sprawdzianu umiejętności. Treść zadań ustalają Komisje Szkolne, biorąc pod uwagę temat wiodący i problematykę Olimpiady, zamieszczoną w Programie Olimpiady.
5. Komisja Szkolna zgłasza do udziału w zawodach okręgowych uczestników na podstawie wyników eliminacji szkolnych.
6. Z przebiegu zawodów sporządza się protokół i przesyła do Komitetu Głównego (*druk-zał. 2A*).

VI. Organizacja zawodów okręgowych.

1. Zawody odbywają się jednocześnie we wszystkich wyznaczonych okręgach w terminie ustalonym przez Komitet Główny. W każdym z okręgów zawody organizuje ustalony przez Komitet Główny organizator, którym zostaje jedna ze szkół uczestniczących w Olimpiadzie, znajdująca się na terenie danego okręgu.
2. W zawodach okręgowych uczestniczą uczniowie zgłoszeni przez Komisje Szkolne.
3. Zawody przeprowadza Komisja Okręgowa w ramach zadań wymienionych w punkcie III.7 Regulaminu.
4. W zawodach okręgowych może uczestniczyć jako obserwator przedstawiciel Komitetu Głównego.
5. Zadania na zawody okręgowe dostarcza Komisji Okręgowej Komitet Główny.
6. Zawody mają formę testu (otwartego i/lub zamkniętego), sprawdzającego wiadomości i umiejętności w zakresie tematu wiodącego i problematyki Olimpiady, zamieszczonych w Programie Olimpiady.
7. Prace uczestników zawodów okręgowych są kodowane wg zasad ustalonych przez Komitet Główny.
8. Testy w zawodach okręgowych mogą być przeprowadzone na arkuszach papierowych lub w formie elektronicznej.
9. Z przebiegu zawodów okręgowych sporządza się protokół i przesyła do Komitetu Głównego.
10. Uczestnikom zawodów okręgowych przysługuje prawo odwołania się od oceny prac do Komitetu Głównego.

VII. Organizacja zawodów centralnych

1. Zawody centralne organizuje Komitet Główny i Komisja Organizacyjna w wyznaczonej szkole.
2. W zawodach centralnych uczestniczy 60 – 62 zawodników (w szczególnym przypadku do 65), wyłonionych przez Komitet Główny na podstawie oceny zadań z zawodów okręgowych lub zakwalifikowanych na innych zasadach, wymienionych w punkcie IV.
3. Zawody centralne są dwustopniowe i obejmują:

- część pierwszą – testową pisemną lub elektroniczną (test otwarty, zamknięty) w języku polskim i obcym (angielskim lub niemieckim) oraz sprawdzian praktyczny celem wyłonienia od 10 do 12 najlepszych zawodników, kwalifikowanych do części drugiej,
  - część drugą - finał ustny w formie bezpośredniej rywalizacji w obecności wszystkich uczestników, zaproszonych gości oraz młodzieży.
4. Zadania na zawody centralne przygotowuje Komitet Główny w zakresie tematu wiodącego i problematyki Olimpiady, zamieszczonych w Programie Olimpiady
  5. Uczestników ocenia Jury – powołane przez Komitet Główny - i ogłasza wyniki bezpośrednio po zakończeniu zawodów.
  6. Uczestnicy zawodów centralnych uzyskują tytuł "**Finalisty Olimpiady**".
  7. Uczestnicy części drugiej – finału ustnego zawodów centralnych - uzyskują tytuł "**Laureata Olimpiady**".
  8. Z przebiegu zawodów centralnych sporządza się protokół.
  9. Uczestnikom zawodów centralnych przysługuje prawo odwołania się od oceny prac do Komitetu Głównego.
  10. W sytuacjach nadzwyczajnych, np. w związku z zagrożeniem epidemiologicznym, zawody centralne mogą być przeprowadzone w jednym dniu jako jednostopniowe jednocześnie w kilku wyznaczonych szkołach na terenie kraju, a w szczególnych przypadkach mogą być odwołane.
  11. Zawody centralne przeprowadzane w jednym dniu jako zawody jednostopniowe (dotyczy sytuacji opisanej w pkt. 10) obejmą część testową (test otwarty, zamknięty) w języku polskim i obcym (angielskim lub niemieckim) oraz sprawdzian praktyczny z wykorzystaniem oprogramowania komputerowego.
  12. Finaliści (10, 11 lub 12 najlepszych), którzy w zawodach centralnych jednostopniowych uzyskają najwyższą liczbę punktów, otrzymają tytuł "**Laureata Olimpiady**".
  13. W przypadku odwołania zawodów centralnych finalistami Olimpiady zostają uczestnicy zawodów okręgowych, którzy uzyskają najwyższą liczbę punktów, a liczba finalistów określona jest w pkt. 2.

VIII. Zasady finansowania.

1. Organizator Olimpiady zapewnia wyżywienie i nocleg uczestnikom oraz ich opiekunom podczas zawodów centralnych.
2. Źródła finansowania Olimpiady WiUM są następujące:
  - a) środki własne Organizatora,
  - b) możliwe dotacje ministerstwa właściwego do spraw oświaty i wychowania
  - c) pozyskane fundusze od sponsorów i partnerów
  - d) wpłaty i darowizny osób fizycznych i instytucji.

IX. Terminarz Olimpiady

Szczegółowe kalendarium na dany rok szkolny każdorazowo ustala Komitet Główny, podając je w „Informatorze Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich” oraz w liście do Dyrektorów zawodowych szkół średnich, zapraszającym do udziału w Olimpiadzie.

X. Nagrody i uprawnienia zwycięzców Olimpiady i nauczycieli.

1. Uczestnik, który osiągnął w zawodach okręgowych co najmniej 50% możliwych do zdobycia punktów, otrzymuje list - wyróżnienie.
2. Uczestnik zawodów centralnych otrzymuje tytuł "**Finalisty Olimpiady**". Komitet Główny Olimpiady wydaje finaliście zaświadczenie, według wzoru określonego w załączniku do Rozporządzenia. Uprawnienia przysługujące finalistom w zawodzie technik ekonomista oraz technik rachunkowości określa minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.
3. Wszyscy finaliści Olimpiady otrzymują zaświadczenie i są zwolnieni z *części pisemnej egzaminu zawodowego*.
4. Finaliści (10, 11 lub 12 najlepszych), którzy w zawodach centralnych uzyskają najwyższą liczbę punktów, otrzymają tytuł "**Laureata Olimpiady**".
5. Zwycięzcy Olimpiady - zdobywcy I, II i III miejsca zawodów centralnych - otrzymają jednorazowe stypendium naukowe.
6. Wszyscy Laureaci Olimpiady otrzymają dyplomy i nagrody rzeczowe.
7. Nagrody dla zwycięzców eliminacji szkolnych, zawodów okręgowych mogą być przyznawane przez Komisje Szkolne i Komisje Okręgowe w ramach środków zgromadzonych we własnym zakresie.
8. Jury ustala również wyniki i przyznaje nagrody w klasyfikacji zespołowej. W tej klasyfikacji bierze się pod uwagę liczbę punktów trzech najlepszych uczniów danej szkoły, uzyskanych przez nich w zawodach centralnych i okręgowych.
9. Nauczyciele - opiekunowie naukowci zdobywców I, II i III miejsca w zawodach centralnych Olimpiady otrzymają dyplomy – wyróżnienia i mogą otrzymać nagrody rzeczowe.
10. Dla zwycięzców w klasyfikacji indywidualnej i zespołowej organizatorzy mogą ufundować puchary lub medale pamiątkowe.

PROGRAM

IX Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich

rok szkolny 2023/2024

Wstęp

Olimpiada Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich jest przewidziana dla uczniów średnich szkół zawodowych, kształcących się szczególnie w takich zawodach, jak: technik ekonomista i technik rachunkowości.

Program Olimpiady obejmuje wiedzę i umiejętności, mieszczące się w następujących dyscyplinach: ekonomia, nauki o zarządzaniu i finanse.

Zagadnienia ujęte w programie nawiązują do podstaw programowych przedmiotów (wiedzy zawodowej), realizowanych w szkołach średnich, kształcących w wyżej wymienionych zawodach.

W ramach treści programowych wyróżnia się wiedzę i umiejętności w zakresie tematu wiodącego i problematyki ogólnej.

Temat wiodący jest ustalany indywidualnie dla każdej edycji Olimpiady. Zagadnienia objęte tematem wiodącym wykraczają w pewnej mierze poza materiał nauczania w szkołach średnich, wobec czego do ich opracowania potrzebne są również inne – niż podręczniki szkolne – źródła wiedzy (na przykład podręczniki akademickie, książki naukowe, wydawnictwa statystyczne, czasopisma ekonomiczne, źródła internetowe, akty prawne, informacje o bieżącej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju i na świecie).

Natomiast problematyka ogólna jest stałym elementem Programu, obowiązującym we wszystkich Olimpiadach. Jest ona w zasadzie zgodna z obowiązującymi podstawami programowymi nauczania przedmiotów zawodowych w technikach o profilu ekonomicznym i podstawowych kanonach kultury ekonomicznej społeczeństwa.

Część pierwsza

Tematem wiodącym IX Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Menedżerskich jest:

„Ekonomiczne i społeczne aspekty zrównoważonego rozwoju w Polsce”

Główne zagadnienia dotyczące tematu wiodącego:

Rozwój gospodarczy a zrównoważony rozwój. Cele zrównoważone rozwoju. Inteligentna gospodarka. Inteligentne specjalizacje w gospodarce. Zrównoważone miasto i zrównoważona wieś. Wzrost gospodarczy i godna praca. Mierniki wzrostu gospodarczego i zrównoważonego rozwoju.

Rola Banku Centralnego, Rady Polityki Pieniężnej oraz Europejskiego Banku Centralnego w gospodarce. Cykle koniunkturalne w gospodarce. Innowacyjność, przemysł, infrastruktura w kontekście zrównoważonego rozwoju. Stopy procentowe a rozwój gospodarki. Inflacja a recesja. Inflacja – rodzaje i skutki inflacji. Największe kryzysy gospodarcze w historii. Sposoby ograniczenia kryzysu gospodarczego.

Rynek pracy w Polsce – diagnoza i problemy. Rozwój nowych technologii w kontekście zrównoważonego rozwoju. Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja w koncepcji zrównoważonego rozwoju. Istota, założenia i zasady fair trade (sprawiedliwego handlu). CSR – *Corporate Social Responsibility* jako strategia zarządzania przedsiębiorstwem zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Działalność organizacji społecznych w Polsce a gospodarka. Ekonomia społeczna. Ekonomia dobra wspólnego. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego i filantropii w Polsce.

Część druga

Problematyka ogólna Olimpiady /głównie z zakresu podstaw programowych dla zawodów technik ekonomista i technik rachunkowości/

1. Podstawy mikro i makroekonomii
2. Polityka gospodarcza
3. Zarządzanie
4. Elementy prawa
5. Przedsiębiorstwo i jego funkcjonowanie
6. Analiza ekonomiczna przedsiębiorstwa
7. Statystyka
8. Rachunkowość
9. Organizacja prac biurowych
10. Kadry i płace
11. Marketing
12. Informatyka
13. Język obcy zawodowy

Zagadnienia szczegółowe do części drugiej:

1. Podstawy mikro i makroekonomii.

Podstawowe pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki. Działania instrumentów polityki budżetowej, polityki pieniężnej oraz polityki zagranicznej państwa.

Dobra i usługi. Podstawowe podmioty w gospodarce rynkowej. Pojęcie i rodzaje rynku. Prawo popytu i podaży. Równowaga rynkowa. Elastyczność popytu i podaży. Zachowania konsumenta i producenta na rynku. Makroekonomiczny pomiar gospodarki. Wzrost i rozwój gospodarczy. Cykliczny rozwój gospodarki. Inflacja. Bezrobocie. Budżet i polityka fiskalna. Pieniądz, banki i polityka monetarna.

2. Polityka gospodarcza

Podstawowe pojęcia polityki gospodarczej. Cele, uwarunkowania, dziedziny i kierunki polityki gospodarczej. Instrumenty polityki gospodarczej.

3. Zarządzanie

Pojęcie, cele, funkcje zarządzania. Strategie i koncepcje zarządzania. Instrumenty zarządzania. Budżety jako instrument zarządzania. Controlling.

4. Elementy prawa

Przepisy prawa cywilnego, prawa administracyjnego, prawa pracy, prawa ochrony własności intelektualnej i przemysłowej, prawa w zakresie ochrony danych osobowych, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska.

5. Przedsiębiorstwo i jego funkcjonowanie

Klasyfikacja i cechy przedsiębiorstw. Formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstw. Produkcja dóbr i świadczenie usług jako przedmiot działalności przedsiębiorstw. Zaopatrzenie i gospodarka materiałowo-towarowa. Sprzedaż w obrocie krajowym i zagranicznym. Kalkulacja ceny sprzedaży. Dokumentacja sprzedaży. Eksport, import, dostawa wewnątrzspółnotowa, nabycie wewnątrzspółnotowe.

Zatrudnienie i płace. Majątek przedsiębiorstwa i źródła jego finansowania. System finansowy przedsiębiorstwa – kapitały, przychody i koszty, podatki i wynik finansowy. Rozliczenia finansowe i podatkowe. Przedsiębiorstwo a system ubezpieczeniowy.

Przedsiębiorstwo a system bankowy. Rozliczenia w obrocie krajowym i międzynarodowym. Planowanie działalności gospodarczej. Biznes plan. Organizacja i zarządzanie przedsiębiorstwem. Podatki w przedsiębiorstwie. Uproszczone formy księgowości – księga przychodów i rozchodów, ryczałt ewidencjonowany. Działalność gospodarcza a przedsiębiorstwo.

6. Analiza ekonomiczna przedsiębiorstwa

Pojęcie, rodzaje i zadania analizy ekonomicznej. Metody analizy ekonomicznej. Analiza techniczno-ekonomiczna przedsiębiorstwa – analiza efektów rzeczowych i czynników produkcji. Analiza finansowa przedsiębiorstwa – analiza przychodów, kosztów i wyniku finansowego. Analiza prognozy rentowności. Dźwignia finansowa. Analiza pozioma i pionowa bilansu. Analiza wskaźnikowa.

7. Statystyka

Analiza statystyczna: analiza natężenia, analiza struktury, analiza tendencji centralnej, analiza rozproszenia, analiza dynamiki, analiza współzależności. Obliczanie i interpretowanie miar statystycznych. Wykorzystanie analizy statystycznej do oceny, wyciągania wniosków i podejmowania decyzji w przedsiębiorstwie.

8. Rachunkowość

Istota i funkcje rachunkowości. Organizacja rachunkowości i sprawozdawczości finansowej. Funkcjonowanie kont bilansowych, wynikowych, pozabilansowych i analitycznych. Procesy obserwacji, pomiaru i rejestracji na kontach operacji gospodarczych. Ewidencja środków pieniężnych, rozrachunków, obrotu materiałowego i towarowego, aktywów trwałych, funduszy przedsiębiorstwa, wyniku finansowego. Przeprowadzanie inwentaryzacji i rozliczanie jej wyników. Klasyfikacja, ewidencja, rozliczenie i kalkulacja kosztów. Wycena składników aktywów i pasywów. Ustalanie wyniku finansowego, Mierniki oceny działalności przedsiębiorstwa.

9. Organizacja prac biurowych

Organizacja jednostki. Struktury organizacyjne. Więzy służbowe i funkcjonalne. Zadania komórek biurowych. Zasady organizacji pracy biurowej. Prowadzenie dokumentacji biurowej. Pism ze względu na treść, obieg, formę i jawność informacji. Obieg dokumentów. Archiwizowania dokumentacji jednostki. Przestrzegane tajemnicy zawodowej. Ochrona danych.

10. Kadry i płace

Rekrutacja i wybór kandydatów do pracy. Dokumentacja kadrowa. Elementy i funkcje wynagrodzeń. Wynagrodzenia i inne świadczenia związane z pracą. Dokumentacja płacowa. Obliczanie wynagrodzeń w różnych systemach. Składki ZUS i podatek dochodowy od wynagrodzeń. Wynagrodzenia chorobowe oraz zasiłki. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Analiza kadrowo-płacowa.

11. Marketing

Istota i podstawy marketingu. Mikro i makrootoczenie przedsiębiorstwa. Badania marketingowe. Produkt jako instrument marketingu mix. Miejsce i rola cen w marketingu mix. Dystrybucja jako obszar w marketingu mix. Znaczenie promocji w marketingu mix. Organizacja marketingu w przedsiębiorstwie. Działania marketingowe a system prawny.

12. Informatyka

Znajomość obsługi edytora tekstów „MS Word” i jego wykorzystanie w prowadzeniu przedsiębiorstwa, znajomość obsługi arkusza kalkulacyjnego „MS Excel” i jego wykorzystanie w prowadzeniu przedsiębiorstwa, znajomość obsługi bazy danych „MS Access” i jej wykorzystanie w prowadzeniu przedsiębiorstwa, znajomość prezentacji multimedialnej: „MS PowerPoint” i jej wykorzystanie w prowadzeniu przedsiębiorstwa.

13. Język obcy zawodowy

Dokumentacja biurowa (w sprawach osobowych i handlowych). Wykorzystanie języka obcego w kontaktach z klientem i współpracownikami. Przygotowanie aplikacji do przedsięwzięć i programów międzynarodowych. Tłumaczenie tekstu ekonomicznego (z języka polskiego na obcy i odwrotnie).

Źródła

1. podręczniki szkolne
2. podręczniki akademickie:
  - a) Elementarne zagadnienia ekonomii pod red. R. Milewskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2019,
  - b) Podstawy ekonomii pod red. R. Milewskiego, E. Kwiatkowskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018,
  - c) Polityka gospodarcza pod red. B. Winiarskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2019,
  - d) Owsiak S., Finanse, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2015,
  - e) Christian Felber, Gospodarka Dobra Wspólnego. Model ekonomii przyszłości,
3. źródła związane z tematem wiodącym IX Olimpiady WiUM - artykuły i czasopisma ekonomiczne, z zakresu zarządzania oraz zrównoważonego rozwoju,
4. akty prawne dotyczące: działalności gospodarczej, polityki energetycznej, polityki antykrzysowej, polityki antyinflacyjnej,
4. portale internetowe o tematyce ekonomicznej i dotyczące zrównoważonego rozwoju, np.
  - www.nbportal.pl
  - www.money.pl
  - www.bankier.pl
  - www.gazetaprawna.pl
  - www.biznes.gov.pl
  - www.parp.gov.pl/
  - www.twoja-firma.pl/slownik.html
  - www.ngo.pl
  - <https://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/>
  - <https://ksiegowosc.infor.pl/>
  - <https://www.sprawiedliwyhandel.pl>
  - <http://www.csinfo.org>

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/international-strategies/sustainable-development-goals_pl

https://commission.europa.eu/eu-regional-and-urban-development/topics/cities-and-urban-development/city-initiatives_pl

<https://www.kpk.gov.pl/5-polskich-miast-bedzie-uczestniczyc-w-unijnej-misji-smart-cities>

https://ec.europa.eu/enrd/enrd-thematic-work/smart-and-competitive-rural-areas/smart-villages_pl.html

<https://smart.gov.pl/pl/co-to-jest-inteligentna-specjalizacja/skad-sie-wziely-inteligentne-specjalizacje>